

***Standardy mediacji rówieśniczej i szkolnej w szkołach
i innych placówkach oświatowych***

**Rzecznik Praw Dziecka
Warszawa, listopad 2017 r.**

Wstęp

Szkoła jest swoistym laboratorium, w którym kształtuje się wiedza oraz umiejętności społeczne dzieci i młodzieży. Jest też jednym z miejsc, gdzie w sposób nieunikniony stykamy się ze „światem konfliktów”. Funkcjonowanie w dorosłym życiu wykorzystuje wzorce zachowań nabyte w dzieciństwie, także w szkole. Tradycyjnym sposobem radzenia sobie z konfliktami w środowisku szkolnym jest rozstrzygnięcie z pozycji autorytetu wynikającego z roli dyrektora, wychowawcy, pedagoga, psychologa czy nauczyciela.

Czas nauki w szkole jest okresem rozwoju psychospołecznego dziecka, nabywaniem umiejętności radzenia sobie z sytuacjami konfliktowymi. Upowszechnianie wzorców konstruktywnego rozwiązywania sporów wzbogaca stosowane metody wychowawcze oraz stymuluje kompetencje społeczno-emocjonalne uczniów. Wzmacnia to podmiotowość i godność osoby oraz szacunek do drugiego człowieka, a także przygotowuje dzieci i młodzież do życia w społeczeństwie obywatelskim.

Alternatywną metodą dla tradycyjnych sposobów rozstrzygnięcia sporów jest mediacja. Przez mediację rozumie się dobrowolny i poufny proces, w którym fachowo przygotowana, niezależna i bezstronna osoba, za zgodą stron, pomaga im poradzić sobie z konfliktem. Mediacja pozwala określić kwestie sporne, pokonać bariery komunikacyjne, opracować propozycje rozwiązań i, jeśli taka jest wola stron, zawrzeć wzajemnie satysfakcjonujące porozumienie.

Siłą mediacji jest rozmowa skonfliktowanych stron o tym co dzieli, wspólne poszukiwanie rozwiązań oraz świadome przyjęcie odpowiedzialności za wypracowane porozumienie. Mediacja chroni prawa i interesy stron konfliktu. Sprzyja budowaniu relacji pomiędzy nauczycielami, innymi pracownikami szkoły, uczniami oraz rodzicami nawet w sytuacjach sporu. Kreuje pozytywny wizerunek wewnętrzny i zewnętrzny szkoły/ placówki oświatowej.

Mediacja wprowadza kulturę dialogu i współodpowiedzialności za kształtowanie klimatu w szkole. Stanowi ważne i skuteczne narzędzie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w pracy z dziećmi i młodzieżą, zgodnie z rozporządzeniami Ministra Edukacji Narodowej dotyczącymi zasad udzielania i organizacji pomocy psychologicznej i pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.¹ Mediacja jest także elementem edukacji prawnej w szkole.

Przepisy prawa umożliwiają stosowanie mediacji do rozwiązywania konfliktów w środowisku szkolnym, a zawarte w tej procedurze porozumienia mogą zakończyć spór, bez potrzeby

---

¹ § 23 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologicznej i pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013 r. poz. 532) oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r. poz.1591): „Do zadań pedagoga i psychologa w przedszkolu, szkole i placówce należy w szczególności: [...]

6) inicjowanie i prowadzenie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych; [...]

sięgania do innych prawnych środków interwencji (organ prowadzący szkołę, organ nadzoru nad szkołą, Policja, sąd rodzinny, Rzecznik Praw Dziecka).²

Mediacja jako metoda rozwiązywania konfliktów ma szansę funkcjonować wtedy, gdy jest znana i akceptowana przez społeczność szkoły. Jest wprowadzana jako wieloetapowy proces, sprawiający, że mediacja stanie się powszechnie stosowanym instrumentem rozwiązywania konfliktów w codziennym życiu. Mediacja ma swoje miejsce w systemie wychowawczym szkoły, przynosząc korzyści dla:

1. skonfliktowanych uczniów i środowiska rówieśniczego;
2. pracowników szkoły i środowiska szkolnego;
3. rodziców/opiekunów prawnych;
4. instytucji współpracujących ze szkołą.

Stosowanie mediacji w szkole kształtuje umiejętności konstruktywnego podejścia do konfliktów, w tym myślenia o konflikcie w kategoriach problemu do rozwiązania. Sprzyja tworzeniu bezpiecznej i przyjaznej szkoły, służy wzmocnieniu kompetencji społecznych w środowisku szkolnym.

Standardy mediacji rówieśniczej i szkolnej w szkołach i innych placówkach oświatowych uwzględniają doświadczenia korzystania z mediacji w polskich szkołach. Powstały w wyniku prac interdyscyplinarnego zespołu teoretyków i praktyków mediacji (pedagogów, psychologów, mediatorów i przedstawicieli zawodów prawniczych). Nie stanowią prawa, mają charakter wytycznych i wskazówek dla zainteresowanych wprowadzaniem mediacji w szkołach/placówkach oświatowych.

Rzecznik Praw Dziecka rekomenduje wprowadzenie do polskich szkół i innych placówek oświatowych mediacji, zgodnie z proponowanymi standardami.

---

² Art. 32j § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1654, z późn. zm.): „Sąd rodzinny może przekazać sprawę nieletniego, za jego zgodą, szkole, do której nieletni uczęszcza, albo organizacji młodzieżowej, sportowej, kulturalno-oświatowej lub innej organizacji społecznej, do której nieletni należy, jeżeli uzna, że środki oddziaływania wychowawczego, jakimi dana szkoła lub organizacja dysponuje, są wystarczające. Sąd rodzinny wskazuje, w miarę potrzeby, kierunki oddziaływania wychowawczego.”

Definicje

Mediacja rówieśnicza - to dobrowolne i poufne poszukiwanie rozwiązania konfliktu między uczniami, w obecności dwóch bezstronnych i neutralnych mediatorów – uczniów, przygotowanych do prowadzenia mediacji rówieśniczej. Konflikty te dotyczą spraw związanych z relacjami między uczniami.

Mediacja szkolna - to dobrowolne i poufne poszukiwanie rozwiązania sporu pomiędzy stronami konfliktu w obecności bezstronnego i neutralnego mediatora. Konflikty te dotyczą spraw związanych z relacjami międzyludzkimi i/lub działalnością statutową szkoły. Stronami konfliktu mogą być: nauczyciele, dyrektor, pozostali pracownicy szkoły, uczniowie, rodzice.

Mediator rówieśniczy – to uczeń przeszkolony w zakresie mediacji, cieszący się zaufaniem i autorytetem wśród uczniów.

Mediator szkolny - to osoba dorosła, np.: pedagog, psycholog, nauczyciel, inny pracownik szkoły, przeszkolona w zakresie mediacji, ciesząca się autorytetem i zaufaniem w środowisku szkolnym. Wskazane jest, aby był opiekunem mediatorów rówieśniczych i posiadał kompetencje edukatora mediacji.

***

Standardy wprowadzania mediacji rówieśniczej do szkół i innych placówek oświatowych

Mając na uwadze konieczność budowania bezpiecznej i przyjaznej dzieciom szkoły, stworzenia warunków dla rozwoju kompetencji społecznych uczniów, nabycia przez nich umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych, proponuje się wprowadzenie mediacji rówieśniczej do szkół i innych placówek oświatowych według poniższych standardów.

Standard 1

Wprowadzenie mediacji rówieśniczej do szkoły/placówki oświatowej powinno poprzedzać zorganizowanie spotkań informacyjnych w zakresie mediacji dla pracowników szkoły (pedagogicznych i niepedagogicznych), rodziców i uczniów.

Standard 2

Na wprowadzenie mediacji rówieśniczej jako istotnej metody rozwiązywania konfliktów wśród uczniów należy uzyskać zgodę: Dyrektora, Rady Pedagogicznej, Rady Rodziców (Rady Szkoły – jeśli została powołana) i Samorządu Uczniowskiego.

Standard 3

Wprowadzenie mediacji rówieśniczej wymaga wpisania jej do statutu szkoły/placówki oświatowej oraz do innych dokumentów wewnątrzszkolnych, na podstawie których organizowana jest praca w szkole/placówce oświatowej.

Standard 4

Koordinacją działań związanych z wprowadzeniem mediacji rówieśniczej zajmuje się osoba wybrana spośród pracowników szkoły/placówki oświatowej.

Rekomenduje się, aby osoba odpowiedzialna za koordynację działań została opiekunem mediatorów rówieśniczych.

W szkole/placówce oświatowej może być kilku opiekunów mediatorów rówieśniczych.

Standard 5

O uruchomieniu programu mediacji rówieśniczej w szkole/placówce oświatowej należy poinformować społeczność szkolną poprzez przeprowadzenie akcji informacyjno-

promocyjnej, z wykorzystaniem np.: strony internetowej szkoły, apeli szkolnych, lekcji wychowawczych, radiowęzła, gazetki, plakatów itp.

Standard 6

Przed wyborem kandydatów na mediatorów rówieśniczych konieczne jest przeprowadzenie wśród uczniów spotkań informacyjnych (na lekcjach wychowawczych, warsztatach, zajęciach pozalekcyjnych), dotyczących wiedzy o konfliktach interpersonalnych, sposobach ich rozwiązywania, w tym mediacji rówieśniczej. Treści przekazywane na spotkaniach powinny obejmować także podstawowe informacje o obowiązującym w tym zakresie prawie.

Prowadząc spotkania informacyjne można skorzystać z pomocy, w szczególności: przedstawicieli organizacji pozarządowych lub innych podmiotów zajmujących się problematyką konfliktu i mediacji w szkole, przedstawicieli samorządów zawodów prawniczych, koordynatorów ds. mediacji lub koordynatorów ds. edukacji prawnej w szkole powołanych w sądach powszechnych oraz pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Standard 7

Kandydatem na mediatora rówieśniczego powinien być uczeń cieszący się zaufaniem rówieśników, którego wiek, samodzielność i stopień dojrzałości psychospołecznej pozwolą na zrozumienie istoty konfliktu, mediacji, punktu widzenia drugiego człowieka (preferowany wiek – powyżej 10 roku życia³).

Standard 8

Kandydatów na mediatorów rówieśniczych wybierają sami uczniowie.

Mediatorzy rówieśniczy powinni ukończyć minimum 20-godzinne szkolenie w zakresie mediacji rówieśniczej, potwierdzone zaświadczeniem.

Szkolenie obejmuje następujące treści:

- podstawowe wiadomości dotyczące sytuacji konfliktów, emocji w konfliktach i konstruktywnych sposobów komunikowania się;
- zasady i przebieg mediacji rówieśniczej;
- rolę i zadania mediatora rówieśniczego;
- trening mediacji (symulacje mediacji);
- sposoby promocji mediacji w szkole.

Za sposób wyłaniania kandydatów na mediatorów spośród uczniów oraz szkolenie odpowiedzialny jest opiekun mediatorów rówieśniczych.

---

³ Końcowa faza środkowego dzieciństwa (między 7 a 12 rokiem życia). Za: S.Sandy, K.Cochran, Rozwój umiejętności rozwiązywania konfliktów u dzieci (w:) M. Deutsch, P. Coleman (red.), Rozwiązywanie konfliktów. Teoria i praktyka, Kraków 2005 r., s. 312-338; E. Żuchowska-Czwartosz, Konflikt jako szansa edukacji obywatelskiej dzieci i młodzieży (w:) A. Rękas (red.), Mediacja – nowa droga rozwiązywania sporów, LEX Warszawa 2011 r., s. 48-53.

Standard 9

Warunkiem pełnienia funkcji mediatora rówieśniczego jest zgoda kandydata i jego rodziców.

Standard 10

Rekomenduje się powołanie w szkole/placówce oświatowej centrum, klubu lub koła mediacji, w skład którego wchodzi mediatorzy szkolni i rówieśnicy. Należy wówczas opracować: regulamin centrum, klubu lub koła mediacji oraz wzory dokumentów (np. zaproszenia stron, zgodę na uczestnictwo, sprawozdania z mediacji, ugody/porozumienia stron), a także zasady przechowywania dokumentów z mediacji.

W tworzeniu i funkcjonowaniu centrum, klubu lub koła mediacji, szkoła/placówka oświatowa może korzystać z pomocy organizacji pozarządowych, administracji rządowej, samorządu terytorialnego, samorządów zawodów prawniczych, sądów lub innych podmiotów wspierających, zawierając w tym zakresie porozumienia.

Standard 11

Szkoła/placówka oświatowa wprowadzając mediację rówieśniczą powinna dbać o ciągłość procesu edukacji kolejnych grup mediatorów rówieśniczych.

***

Standardy prowadzenia mediacji rówieśniczej w szkołach i innych placówkach oświatowych

Udział w mediacji rówieśniczej i podjęte w niej ustalenia przyczyniają się do odbudowania zakłóconych relacji wśród uczniów. W celu ujednolicenia procedury i zagwarantowania wysokiej jakości sposobu prowadzenia mediacji rówieśniczej, proponuje się następujące standardy.

Standard 1

Miejscem prowadzenia mediacji rówieśniczej powinno być wydzielone neutralne pomieszczenie na terenie szkoły/placówki oświatowej, gwarantujące spokój i poczucie bezpieczeństwa uczniów oraz zachowanie poufności mediacji.

Standard 2

Prowadzenie mediacji rówieśniczej nie może zakłócać organizacji pracy szkoły/placówki oświatowej.

Standard 3

Potrzebę przeprowadzenia mediacji rówieśniczej mogą zgłaszać: uczniowie – strony konfliktu, inni uczniowie, wychowawca lub inny nauczyciel, pedagog, psycholog, dyrektor albo inny pracownik szkoły/placówki oświatowej lub rodzic.

Zgłoszenie można kierować do: mediatora rówieśniczego, opiekuna mediatorów rówieśniczych, mediatora szkolnego oraz każdego pracownika szkoły/placówki oświatowej.

Standard 4

Opiekun mediatorów rówieśniczych koordynuje pracę i wspomaga mediatorów rówieśniczych na każdym etapie mediacji (przygotowania i prowadzenia oraz dokumentowania), a także - w razie potrzeby – po jej zakończeniu.

Standard 5

Opiekun mediatorów rówieśniczych kwalifikując sprawy uczniów do mediacji rówieśniczej, bierze pod uwagę rodzaj konfliktu i gotowość uczniów do udziału w mediacji, kompetencje mediatorów rówieśniczych oraz przepisy prawa.

Standard 6

Mediację rówieśniczą prowadzi dwóch mediatorów - uczniów.

Standard 7

Procedura mediacji rówieśniczej obejmuje następujące etapy:

- kwalifikacja sprawy do mediacji i wybór mediatorów (dokonuje opiekun mediatorów rówieśniczych; uczniowie – strony konfliktu mogą także wskazać mediatorów);
- spotkania wstępne z każdą ze stron (przeprowadzają mediatorzy rówieśniczy);
- wspólna sesja mediatorów rówieśniczych i stron (wspólna sesja może obejmować kilka spotkań);
- zakończenie mediacji (zawarcie porozumienia, opracowanie treści ugody i jej podpisanie, sporządzenie sprawozdania z przebiegu mediacji; w przypadku braku porozumienia informację o tym należy zamieścić w sprawozdaniu);
- spotkania o charakterze superwizyjnym opiekuna mediatorów rówieśniczych z mediatorami prowadzącymi mediację – w razie potrzeby na każdym jej etapie;
- wprowadzenie w życie warunków ugody.

Standard 8

W mediacji obowiązują następujące zasady:

- **dobrowolność** - uczniowie z własnej woli przychodzą na mediację, w każdej chwili mogą od niej odstąpić;
- **bezstronność** - mediatorzy rówieśniczy nie opowiadają się po żadnej ze stron konfliktu;
- **neutralność** - mediatorzy rówieśniczy wspierają uczniów w znalezieniu rozwiązania konfliktu, nie narzucają rozwiązań;
- **poufność** – mediatorzy rówieśniczy są zobowiązani do zachowania w tajemnicy informacji uzyskanych w toku mediacji;⁴
- **akceptowalność** - uczniowie akceptują zasady mediacji i osoby mediatorów rówieśniczych, w uzasadnionych przypadkach mają prawo zmienić mediatora/mediatorów na każdym etapie mediacji. Mediator rówieśniczy w uzasadnionych przypadkach może także zrezygnować z prowadzenia mediacji.

Standard 9

Opiekun mediatorów rówieśniczych przechowuje dokumentację z przebiegu mediacji rówieśniczej w sposób zapewniający poufność mediacji i ochronę danych osobowych uczniów uczestniczących w mediacji.

***

---

⁴ Ponieważ mediacje rówieśnicze dotyczą sporów w relacjach między uczniami, zasada poufności ma pewne ograniczenia. W przypadku pojawienia się w trakcie mediacji informacji o molestowaniu, popełnieniu przestępstwa lub sytuacjach związanych z używaniem środków psychoaktywnych, mediator rówieśniczy powinien o tym poinformować opiekuna mediatorów rówieśniczych. Mediator rówieśniczy ma też obowiązek poinformować strony na początku mediacji o ograniczeniach zasady poufności.

Standardy wprowadzania mediacji szkolnej do szkół i innych placówek oświatowych

Uwzględniając rolę relacji interpersonalnych, rozwój kompetencji społecznych, budowanie przyjaznego klimatu i podmiotowości społeczności szkolnej w rozwiązywaniu konfliktów i sporów, proponuje się wprowadzenie mediacji do szkół i innych placówek oświatowych według poniższych standardów.

Standard 1

Wprowadzenie mediacji szkolnej do szkoły/placówki oświatowej powinno poprzedzać zorganizowanie spotkań informacyjnych w zakresie mediacji dla pracowników szkoły/placówki oświatowej, rodziców i uczniów.

Standard 2

Na wprowadzenie mediacji jako istotnej metody rozwiązywania konfliktów w środowisku szkolnym należy uzyskać zgodę: Rady Pedagogicznej, Rady Rodziców (Rady Szkoły – jeśli została powołana) i Samorządu Uczniowskiego.

Standard 3

Wprowadzenie mediacji szkolnej wymaga wpisania jej do statutu szkoły/placówki oświatowej oraz do innych dokumentów wewnątrzszkolnych, na podstawie których organizowana jest praca w szkole/placówce oświatowej.

Standard 4

O uruchomieniu programu mediacji i zasadach jego funkcjonowania w szkole/placówce oświatowej należy poinformować społeczność szkolną.

Standard 5

Szkoły/placówki oświatowe, które korzystają z mediacji jako alternatywnej metody rozwiązywania konfliktów, mogą tworzyć sieć współpracy na poziomie miasta (dzielnicy), gminy, powiatu lub województwa.

Standard 6

Szkoły/placówki oświatowe, w których nie funkcjonuje mediacja szkolna, mogą korzystać z pomocy mediatora szkolnego z innej placówki.

Standard 7

Przy wprowadzaniu mediacji szkolnej, szkoła/placówka oświatowa może korzystać z pomocy organizacji pozarządowych, administracji rządowej, samorządu terytorialnego, samorządów zawodów prawniczych, sądów lub innych podmiotów wspierających, zawierając w tym zakresie porozumienia.

Standard 8

Mediatorem szkolnym jest pracownik szkoły/placówki oświatowej, który ukończył minimum 40-godzinne szkolenie w zakresie mediacji, potwierdzone zaświadczeniem.

Szkolenie obejmuje następujące treści:

- podstawy wiedzy psychologicznej o mechanizmach powstawania, eskalacji i rozwiązywania konfliktów;
- procedury rozwiązywania konfliktów (negocjacje, mediacje, arbitraż, sąd);
- wiedzę o prawnych i organizacyjnych aspektach funkcjonowania mediacji;
- trening umiejętności praktycznych mediacji.⁵

Mediatorem szkolnym może być także inna osoba godna zaufania, posiadająca przygotowanie do prowadzenia mediacji.

Standard 9

Dokumentację z przebiegu mediacji szkolnej przechowuje się w sposób zapewniający poufność mediacji i ochronę danych osobowych uczestników mediacji.

***

---

⁵ Zakres szkolenia mediatora szkolnego jest zgodny ze Standardami Szkolenia Mediatorów, opracowanymi przez Społeczną Radę ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości z dnia 29 października 2007 r. (<https://www.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/mediacje/publikacje-akty-prawne-statystyki/>).

Standardy prowadzenia mediacji szkolnej w szkołach i innych placówkach oświatowych

Mediacja w szkole przynosi korzyści, zarówno doraźne (rozwiązanie konkretnego konfliktu), jak i długofalowe (kształtowanie odpowiedzialności za własne postępowanie, wskazanie alternatywy dla tradycyjnie stosowanych w środowisku szkoły rozstrzygnięć z pozycji autorytetu – arbitra lub siły – konfrontacji).

W celu zagwarantowania wysokiej jakości sposobu prowadzenia mediacji szkolnej, proponuje się następujące standardy.

Standard 1

Miejscem prowadzenia mediacji powinno być wydzielone neutralne pomieszczenie na terenie szkoły/placówki oświatowej, gwarantujące zachowanie poufności mediacji, spokój i poczucie bezpieczeństwa jej uczestnikom.

Standard 2

Mediacje szkolne prowadzi mediator szkolny.

Standard 3

Mediator szkolny pomaga w rozwiązywaniu konfliktów związanych z relacjami międzyludzkimi i działalnością statutową szkoły.

W mediacji szkolnej stronami konfliktu mogą być pracownicy szkoły, rodzice lub uczniowie.

Standard 4

Mediacja szkolna obejmuje następujące etapy:

- wybór mediatora szkolnego (strony mogą wskazać mediatora także z innej placówki);
- zakwalifikowanie sprawy do mediacji oraz ustalenie ze stronami konfliktu terminów spotkań;
- wstępne spotkania mediatora z każdą ze stron;
- wspólna sesja stron i mediatora (sesja może obejmować kilka spotkań);
- zakończenie mediacji (zawarcie porozumienia, opracowanie treści ugody i jej podpisanie, sporządzenie sprawozdania z przebiegu mediacji; w przypadku braku porozumienia informację o tym należy zamieścić w sprawozdaniu);
- wprowadzenie w życie warunków ugody.

Strony konfliktu lub mediator szkolny mogą zrezygnować z przeprowadzenia wstępnych spotkań.

Standard 5

W mediacji szkolnej obowiązują następujące zasady:

- **dobrowolność** - strony z własnej woli przychodzą na mediację, w każdej chwili mogą od niej odstąpić;
- **bezstronność** - mediator nie opowiada się po żadnej ze stron;
- **neutralność** - mediator wspiera strony w znalezieniu rozwiązania konfliktu, nie narzuca rozwiązań;
- **poufność** – mediator jest zobowiązany do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji uzyskanych w toku mediacji;⁶
- **akceptowalność** - strony akceptują zasady mediacji i osobę mediatora, mają prawo zmienić mediatora na każdym etapie mediacji. Mediator szkolny w uzasadnionych przypadkach może także zrezygnować z prowadzenia mediacji.

Standard 6

Dokumentację z przebiegu mediacji przechowuje mediator szkolny w sposób zapewniający poufność mediacji i ochronę danych osobowych stron konfliktu.

Standard 7

Zawarcie porozumienia przez strony konfliktu i realizacja warunków ugody powinny zakończyć spór, przyczyniając się do odbudowania zakłóconych relacji w środowisku szkolnym.⁷

***

---

⁶ Art. 178a. Kodeksu postępowania karnego: „Nie wolno przesłuchiwać jako świadka mediatora co do faktów, o których dowiedział się od oskarżonego lub pokrzywdzonego prowadząc postępowanie mediacyjne, z wyłączeniem informacji o przestępstwach, o których mowa w art. 240 § 1 Kodeksu karnego.”.

⁷ Zgodnie z art. 183¹⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, ugoda zawarta przed mediatorem szkolnym po jej zatwierdzeniu przez sąd powszechny ma moc prawną ugody zawartej przed sądem. W przypadku gdy ugoda nadaje się do egzekucji – jest tytułem wykonawczym po nadanie jej przez sąd klauzuli wykonalności.

Kodeks Etyczny Mediatora Rówieśniczego

Celem Kodeksu jest promowanie postaw etycznych mediatora, opartych na szacunku do drugiego człowieka, uwzględniających podmiotowość stron konfliktu, budowanie zaufania do osoby mediatora i mediacji jako metody rozwiązywania konfliktów rówieśniczych.

Przestrzeganie zasad Kodeksu umożliwi zachowanie wysokich standardów prowadzenia mediacji rówieśniczej.

I. Mediator rówieśniczy posiada przygotowanie do prowadzenia mediacji rówieśniczej, dba o rozwój swoich umiejętności i poszerzanie wiedzy z zakresu mediacji.

II. Mediator rówieśniczy powinien tak postępować, aby uczniowie – strony konfliktu znały i rozumiały czym jest mediacja, jak przebiega i na czym polega rola mediatora.

III. Mediator rówieśniczy pomaga stronom w poszukiwaniu rozwiązania konfliktu, nie wskazując własnych pomysłów.

IV. Mediator rówieśniczy dba o przestrzeganie zasad mediacji - przed rozpoczęciem, w trakcie, jak i po jej zakończeniu.

V. Mediator rówieśniczy nie powinien podejmować się prowadzenia mediacji, gdy nie ma przekonania co do swoich umiejętności pomocy w rozwiązaniu konfliktu lub gdy nie jest w stanie zachować bezstronności. Z tych samych powodów może też w trakcie mediacji odstąpić od jej prowadzenia.

VI. Mediator rówieśniczy szanuje decyzje stron w poszukiwaniu rozwiązania ich konfliktu w myśl zasady, że dobro stron jest najważniejszą wartością.

***

Kodeks Etyczny Mediatora Szkolnego

Dla mediatora szkolnego rekomenduje się odpowiednie stosowanie Kodeksu Etycznego Mediatorów Polskich.⁸

Kodeks Etyczny Mediatorów Polskich

(uchwalony przez Społeczną Radę ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości, maj 2008 r.)

Celem przyświecającym Kodeksowi jest promowanie najwyższych standardów etycznych wśród polskich mediatorów, budowanie wiarygodności zawodu mediatora wśród stron mediacji i szerokiej opinii publicznej, a także służenie pomocą mediatorom w rozstrzyganiu dylematów praktyki zawodowej. Ponieważ mediatorom powierzane są ważne, trudne a czasem bardzo bolesne sprawy, spoczywa na nich duża odpowiedzialność, aby nie zawieść zaufania stron. Jako że ze swej natury mediacja jest procesem płynnym i elastycznym, regulacje Kodeksu nie zmierzają do ograniczenia wolności i kreatywności mediatorów. Kodeks wyznacza standardy ogólne, uznając specyfikę niektórych rodzajów mediacji. Rada zachęca organizacje zrzeszające mediatorów poszczególnych specjalności do refleksji nad praktyką uprawiania mediacji przez swych członków i – jeśli zajdzie taka potrzeba – tworzyły regulacje uwzględniające specyfikę danego typu mediacji. Kodeks Etyczny Mediatorów Polskich jest ściśle powiązany ze Standardami Prowadzenia Mediacji i Postępowania Mediatora ogłoszonymi przez Radę w czerwcu 2006 roku. Jest naturalnym rozwinięciem i uzupełnieniem Standardów o wymiar etyczny pracy mediatora. Źródłem mocy Kodeksu są wartości etyczne leżące u podstaw tego zawodu. Mediatorzy pomagają stronom rozwiązać konflikt, nie stosując żadnej formy przymusu ani manipulacji. W swej pracy kierują się uczciwością, prawością, bezstronnością i dbałością o rzetelny, zgodny z regułami sztuki przebieg mediacji. Kodeks nie zastępuje prawa. Mediatorzy powinni znać i ściśle stosować się do przepisów prawnych, zwłaszcza tych, które odnoszą się do mediacji. Rada gorąco zachęca mediatorów prowadzących praktykę indywidualną, firmy świadczące usługi mediacyjne i organizacje grupujące mediatorów, aby dobrowolnie przyjmowały i stosowały lub zachęcały swych członków do stosowania Kodeksu. Rada będzie szeroko informować opinię publiczną o wszystkich, którzy zdecydowali się stosować Kodeks w swojej działalności mediacyjnej.

---

⁸ <https://www.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/mediacje/publikacje-akty-prawne-statystyki/>

Zasady

- I.** Mediator powinien prowadzić postępowanie mediacyjne w oparciu o zasadę samodzielności i autonomii stron konfliktu.
- II.** Mediator powinien w swym postępowaniu kierować się przede wszystkim dobrem i interesami stron.
- III.** Mediator powinien dbać o zapewnienie dobrowolności udziału stron w postępowaniu mediacyjnym.
- IV.** Mediator powinien tak postępować, aby wszystkie strony sporu znały i rozumiały istotę procesu mediacji, rolę mediatora i warunki ewentualnego porozumienia.
- V.** Mediator nie powinien podejmować się pomocy w rozwiązaniu konfliktu, gdy nie ma pełnego przekonania o swoich kompetencjach, które pozwolą mu prowadzić postępowanie rzetelnie.
- VI.** Mediator nie powinien prowadzić postępowania mediacyjnego, jeśli nie jest w stanie zachować bezstronności lub usunąć wątpliwości co do swojej bezstronności.
- VII.** Mediator powinien zachowywać poufność postępowania mediacyjnego, zarówno przed jego rozpoczęciem, w trakcie, jak i po jego zakończeniu.
- VIII.** Mediator powinien unikać konfliktu interesów ze stronami i bezzwłocznie rozwiązać wszelkie wątpliwości co do tej kwestii.
- IX.** Mediator nie powinien przyjmować żadnych korzyści od stron z wyjątkiem uzgodnionego wynagrodzenia. Nie powinien też czerpać korzyści z kierowania stron do innych specjalistów.
- X.** Mediator w swojej działalności informacyjnej i marketingowej nie powinien wprowadzać w błąd stron i opinii publicznej co do swoich kwalifikacji, kompetencji, doświadczenia, zakresu usług i opłat.
- XI.** Mediator powinien dostarczać stronom jasnych i jednoznacznych informacji co do swojego wynagrodzenia i wszelkich kosztów związanych z postępowaniem, w którym uczestniczą.
- XII.** Mediator powinien pogłębiać swoje kompetencje zawodowe w celu jak najlepszego służenia uczestnikom mediacji.